

---

# АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ТА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

---

УДК 347.73

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2023.2.29>

**Д. А. Кобильнік**

доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри податкового права  
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

## ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕРАХУВАННЯ МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

*Звертаючись до проблематики перерахування міжбюджетних трансфертів, враховуючи унікальні виклики та складні обставини сьогодення, це дослідження спрямоване на виявлення і аналіз особливостей, які визначають порядок, способи перерахування міжбюджетних трансфертів у період воєнного стану в Україні. Шляхом застосування методу порівняльно-правового аналізу у статті з'ясовано та визначено сучасний стан бюджетного законодавства та останні його зміни, що пов'язані з необхідністю оперативного реагування на надзвичайні обставини та покликані забезпечити повноцінне та ефективне функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування у контексті розподілу та розпорядження публічними фінансами в умовах війни. Визначено, що першочерговим завданням, яке було вирішено на початковому етапі регулювання міжбюджетних відносин в умовах воєнного стану, стало забезпечення швидкості та гнучкості у питанні виділення коштів з Державного бюджету, особливо що стосується перерахування трансфертів до місцевих бюджетів з метою забезпечення потреб населення та підтримання функціонування об'єктів критичної інфраструктури за рахунок коштів збільшеного резервного фонду. У науковому дослідженні встановлено шляхи відновлення функціонування механізму горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій зважаючи на тимчасові зміни механізму в умовах воєнного стану. Автором досліджено особливості та обсяги міжбюджетних трансфертів протягом 2022–2023 років, в тому числі з огляду на способи прийняття рішення про їх перерахування, їх цільове призначення та джерела фінансування, а також динаміку змін у підходах до згаданих питань протягом війни. За результатами аналізу положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» та інших актів бюджетного законодавства адаптацію бюджетної системи до нових умов та істотне зменшення використання «ручного» механізму виділення грошових коштів з Державного бюджету України. Акцентовано увагу на необхідності перерахування додаткових дотацій на компенсацію втрат місцевих бюджетів внаслідок наданих державою податкових пільг, зважаючи на значну кількість запроваджених у 2023 році пільг, що призводять до втрат місцевих бюджетів.*

**Ключові слова:** воєнний стан, міжбюджетні відносини, міжбюджетні трансферти, бюджет, місцеві бюджети, державний бюджет.

**Постановка проблеми.** Повномасштабне вторгнення, розпочате Російською Федерацією у лютому 2022 року, докорінно вплинуло як на життя держави і суспільства в цілому, так і на пріоритети та цілі реалізації окремих напрямів держав-

ної політики. Можливість оперативно та ефективно вирішувати завдання, пов'язані зі здійсненням заходів для відсічі збройній агресії, нерозривно пов'язана з управлінням публічними фінансами, розподілу та виділення грошових коштів для потреб

оборони, забезпечення життєдіяльності держави та базових потреб населення. В умовах максимального пріоритету вирішення завдань оборони за рахунок коштів Державного бюджету України та об'єктивних складнощів формування місцевих бюджетів, міжбюджетні трансферти відіграють ключову роль у реалізації забезпечення потреб населення, функціонування та відновлення інфраструктури.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питання перерахування міжбюджетних трансфертів в умовах воєнного стану в Україні є характеризується особливою актуальністю та новизною, що підтверджується невеликою кількістю ґрунтовних досліджень з зазначеної проблематики. Однак окремі питання організації бюджетного процесу, бюджетних відносин та перерахування міжбюджетних трансфертів під час воєнного стану досліджувалось, зокрема, у працях Варцаби В.І., Західної О.Р., Грубляк О.М., Ватаманюк-Зелінської У.З., Рябокінь М.В., Гордей О.Д., Новицької О.В., Котуха Є.В., Козій Н.С.

**Мета статті** – виявити та дослідити особливості перерахування міжбюджетних трансфертів з урахуванням сучасних загальнонаукових підходів, усталеної практики правового застосування на основі аналізу вимог чинного законодавства та Законів «Про Державний бюджет України» за 2022–2023 роки з огляду на сучасні виклики, пов'язані з введенням в Україні воєнного стану у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації, а також динаміку змін у підходах до їх планування та прийняття рішень щодо їх перерахування.

**Виклад основного матеріалу.** Міжбюджетні трансферти не лише реалізують розподіл публічних коштів і їх рух для належного функціонування бюджетної та фінансової системи, а також подолання нерівномірності в розподілі податків та використання коштів їх розпорядниками, а і є важливим інструментом бюджетного регулювання, який покликаний забезпечити надання суспільних послуг та ефективне виконання державних та місцевих програм.

В умовах нагальної необхідності здійснювати відсіч збройній агресії, загальні

існуючі механізми та процедури здійснення бюджетного процесу в Україні, зокрема перерахування міжбюджетних трансфертів, виявили свою недостатню адаптованість до умов воєнного стану, що призвело до низки практичних проблем та стало причиною розробки та втілення у якості змін до законодавства спеціалізованих підходів та модифікацій.

Варто зауважити, що перші кроки на шляху адаптації бюджетних процесів до умов воєнного стану, зокрема і щодо міжбюджетних відносин, були здійснені ще до його введення на всій території України у лютому 2022 року. Так, зокрема, постановою Кабінету Міністрів України № 590 від 09 червня 2021 року було затверджено Порядок виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, яким було визначено механізм виконання в особливому режимі повноважень Казначейством та органами Казначейства, рішення про що приймається Головою Казначейства на підставі Конституції України, закону та указу Президента про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях. Вказаним Порядком було врегульовано основні питання, пов'язані із здійсненням казначейського обслуговування бюджетних коштів, зокрема, визначено черговість відкриття асигнувань із загального фонду державного бюджету (п. 18), передбачено припинення перерахування міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам населених пунктів на тимчасово неконтрольованій території (абз. 2 п. 22) та перерахування місцевим бюджетам субвенцій в обсягах, які зменшені на обсяг бюджетних призначень, передбачених для установ та закладів, що фінансуються за їх рахунок та знаходяться на тимчасово неконтрольованій території (абз. 3 п. 22) та можливість спрямування неперерахованих обсягів до бюджетів населених пунктів, на територію яких переміщуються особи з населених пунктів тимчасово неконтрольованих територій (абз. 4 п. 22), а також припинення перерахування реверсної дотації до державного бюджету з місцевих бюджетів територій, на яких введено воєнний стан (у редакції Постанови КМ № 1420 від

23.12.2022 – територій, на яких ведуться бойові дії або тимчасово окупованих) (абз. 5 п. 22) [1].

Вказаний порядок створив перші правові основи діяльності Казначейства в умовах воєнного стану, які дозволили йому ефективно більш ефективно здійснювати свої функції на початку повномасштабного вторгнення. Його положення піддавались змінам та корегуванням протягом усієї війни як реакція на нові виклики та обставини. Зокрема, як вже зазначалось, враховуючи введення воєнного стану на всій території, постановою КМУ було внесено зміни до абз. 5 п. 22 Порядку, якими припинення перерахування реверсної дотації було обмежено територіями, на територіях яких ведуться бойові дії або тимчасово окупованих, згідно з переліком, затвердженим Мінреінтеграції.

Таким чином, з січня 2023 року почалось перерахування реверсної дотації з місцевих бюджетів територій, які віддалені від зони активних бойових дій. Так, за даними Державної казначейської служби України, за січень-березень 2023 року, загальний обсяг реверсної дотації, фактично перерахованої до державного бюджету, склав 4,77 млрд гривень (84,8 % від запланованого) [2]. Загалом реалізація вказаних положень, як передбачено Додатком 5 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік», повинна забезпечити надходження до державного бюджету з місцевих бюджетів 19,08 млрд грн протягом 2023 року [3]. Це допоможе відновити функціонування механізму горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій, який є особливо важливим в нинішніх умовах, коли частина території України знаходиться під тимчасовою окупацією, а частина – у зоні активних бойових дій. З огляду на тимчасову втрату контролю над територіями, масову евакуацію населення, знищення та пошкодження сотень підприємств і об'єктів інфраструктури, ціла низка населених пунктів виявилась неспроможною самостійно забезпечити навіть базові потреби населення та підтримання інфраструктури.

Обсяг базової дотації, яка передбачена Законом «Про Державний бюджет України на 2023 рік» – 28,9 млрд грн. За рахунок

таких фінансових ресурсів органи місцевого самоврядування протягом усієї війни були та залишаються спроможними підтримувати життєдіяльність населених пунктів, функціонування комунальних установ та підприємств і забезпечення першочергових потреб населення, що є надзвичайно важливим в умовах війни (особливо для населених пунктів, які знаходяться у зоні активних бойових дій), коли кошти державного бюджету спрямовуються в першу чергу та більшою мірою на здійснення найважливішого завдання – забезпечення потреб сил оборони для захисту держави.

Відповідно до абзацу 4 підпункту 2 пункту 22 розділу VI Бюджетного кодексу Кабінету Міністрів України надано повноваження приймати рішення щодо особливостей формування та виконання місцевих бюджетів, діяльності учасників бюджетного процесу на відповідних територіях, що і було реалізовано 11 березня 2022 року шляхом прийняття Постанови № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану», яка має велике значення для підвищення ефективності прийняття управлінських рішень та забезпечення діяльності установ і організацій бюджетної сфери, сприяння здійсненню заходів загальної мобілізації та задоволення базових життєво необхідних потреб населення. Так, вказаною постановою військовим адміністраціям населених пунктів, обласним, районним та Київській міській військовій адміністрації було надано повноваження приймати рішення приймати рішення про передачу коштів у вигляді міжбюджетного трансферту до відповідного місцевого бюджету, здійснювати розподіл та перерозподіл обсягів трансфертів з державного та місцевих бюджетів місцевим бюджетам, а також приймати рішення про перерахування коштів з місцевого бюджету державному бюджету; можуть приймати рішення (кожна із сторін) про передачу коштів у вигляді міжбюджетного трансферту до відповідного місцевого бюджету без укладення договорів [4].

Вказані повноваження дозволили суттєво спростити та пришвидшити процес прийняття рішень щодо перерахування міжбюджетних трансфертів та забезпечити

оперативний рух грошових коштів, в тому числі з метою їх спрямування для термінових першочергових потреб з метою відсічі збройній агресії Російської Федерації і забезпечення національної безпеки України, в тому числі для здійснення заходів загальної мобілізації. Так, протягом 2022 – початку 2023 року місцеві бюджети активно здійснювали фінансування окремих потреб оборони, в тому числі і придбання підрозділам ЗСУ, НГУ та добровольчих формувань територіальних громад військового спорядження, транспорту та засобами спостереження. Це допомогло не лише зменшити навантаження на державний бюджет з метою спрямування його на інші потреби оборони, а суттєво спростити та пришвидшити спорядження підрозділів за рахунок більшої гнучкості та меншої бюрократизації окремих процедур закупівель.

Варто зауважити, що в умовах війни в цілому було суттєво переглянуто обсяги та напрямки спрямування бюджетних коштів. Так, зокрема, було скорочено та припинено фінансування низки програм, кошти на які перераховувались місцевим бюджетам у якості міжбюджетних трансфертів. Зокрема, Постановою Кабінету міністрів України № 199 від 04 березня 2022 р. було скорочено видатки із загального фонду державного бюджету України, а саме як субвенцій місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій (на 6 млрд гривень) та збільшено обсяг видатків резервного фонду на суму 21,9 млрд гривень [5].

Наприклад, Постановою Кабінету Міністрів України № 245 від 10 березня 2022 року було також скорочено видатки та кредитування загального фонду державного бюджету, зокрема освітніх субвенцій за деякими програмами (на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа»; на реалізацію програми «Спроможна школа для кращих результатів»; на забезпечення пожежної безпеки в закладах освіти тощо) – загалом 4,3 млрд гривень; субвенцій у сфері соціальної політики (на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та

приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, підтримку малих групових будинків та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа; на створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі) – загалом 1,02 млрд гривень; субвенцій для розвитку громад та територій України (на створення центрів креативної економіки; на розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад; на стимулювання розвитку індустріальних парків тощо) – загалом 2,82 млрд гривень; субвенції на розвиток мережі центрів надання адміністративних послуг – 231 млн гривень та низку інших загальним розміром та низку інших загальним обсягом 11,6 млрд гривень [6].

Цими та іншими численними змінами до бюджету продемонстровано гнучкість фінансової системи України та її здатність оперативно реагувати на нові обставини з метою забезпечення її ефективного функціонування та забезпечення найнеобхідніших потреб оборони та цивільного населення. Відмова від фінансування видатків за окремими проектами, які були заплановані до початку повномасштабного вторгнення, створила можливості для вивільнення відповідних бюджетних коштів та спрямування їх на вирішення більш нагальних завдань, у тому числі за рахунок чіткого встановлення пріоритетів та визначення черговості їх реалізації.

З огляду на значні пошкодження та знищення інфраструктури, особливої уваги заслуговує перерозподіл бюджетних коштів шляхом надання субвенцій місцевим бюджетам для вирішення соціальних та гуманітарних проблем, у тому числі що стосується відновлення України.

Так, Постановою Кабінету міністрів України № 1324 від 15 грудня 2021 року було затверджено Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів у рамках Програми з відновлення України. Вказаний Порядок було уточнено постановою КМУ № 811 від 19 липня 2022 року),

якою передбачено надання субвенції і на відновлення житлової інфраструктури; дозволено виготовлення та коригування ПКД за рахунок субвенції; а також істотне спрощення умов її надання [7].

Постановою КМУ № 261 від 11 березня 2022 року було затверджено порядок та умови надання компенсації за спожиті комунальні послуги під час розміщення внутрішньо переміщених осіб у будівлях (приміщеннях) об'єктів державної, комунальної та приватної власності у період воєнного стану, яким передбачено надання з резервного фонду державного бюджету місцевим бюджетам компенсації для покриття витрат, понесених на оплату комунальних послуг, спожитих у будівлях (приміщеннях) комунальної форми власності, у яких розміщено тимчасово переміщених осіб на безоплатній основі. Для отримання компенсації відповідні заклади до 20-го числа місяця, наступного за звітним, здійснюють оплату комунальних послуг, а органи місцевого самоврядування не пізніше третього робочого дня після оплати подають до відповідної обласної військової адміністрації заяву на отримання компенсації та підтверджуючі документи щодо фактичної оплати комунальних послуг за попередній звітний місяць [8]. Наприклад, з метою покриття таких витрат за серпень 2022 року Розпорядженням КМУ № 1175-р від 23 грудня 2022 року з резервного фонду було виділено 27,3 млн грн [9].

Крім того, постановою КМУ № 528 від 03 травня 2022 р. для забезпечення потреб функціонування держави в умовах воєнного стану місцевим бюджетам було виділено 6,6 млрд грн на продовольчу продукцію і пакувальні товари для їх фасування, послуги із зберігання та/або переробки зерна, лікарські засоби, імунобіологічні препарати (вакцини), медичні вироби, допоміжні засоби до них та медичне обладнання, будівельні матеріали для першочергових аварійно-ремонтних робіт на об'єктах, які пошкоджені внаслідок бойових дій [10].

Постановою КМУ № 709 від 24 червня 2022 року на 762,6 млн грн було збільшено обсяг субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення підтримки

окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я шляхом зменшення обсягів видатків на виплати працівникам закладів охорони здоров'я у зв'язку з переїздом на нове місце роботи, перекваліфікацією під час формування спроможної мережі госпітальних округів та проведення вакцинації населення від гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 [11].

Заданими Міністерства фінансів України, у 2022 році з державного бюджету місцевим бюджетам було перераховано трансфертів у розмірі 136,8 млрд грн (98,7 % від запланованого). Серед основних: освітня субвенція (96,7 млрд грн), базова дотація (16,3 млрд грн), субвенція на забезпечення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану (6,2 млрд грн), субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я (2,8 млрд грн). Із спеціального фонду місцевим бюджетам перераховано 7,8 млрд грн, основну частину з яких складає субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах (7,4 млрд грн) [12].

Слід зауважити, що під час воєнного стану державою було надано низку податкових пільг (наприклад, зі сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, яке знаходиться на територіях, де ведуться бойові дії, та за об'єкти житлової нерухомості, що стала непридатною для проживання у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України), проте надання додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам для компенсації відповідних витрат їх доходів, як це визначено статтею 103 Бюджетного кодексу, Законами «Про державний бюджет України» за 2022 та 2023 рік не передбачено. З огляду на викладене та з урахуванням обставин, які склались, вважаємо за доцільне врегулювати вказані відносини відповідно до вимог чинного законодавства. На нашу думку, слід

відновити перерахування відповідних дотацій, що дозволить суттєво покращити наповнюваність місцевих бюджетів на фоні зазначених втрат та сприятиме розширенню їх можливостей у контексті нагальної необхідності забезпечувати життєдіяльність територій, підтримання функціонування цивільної та критичної інфраструктури, відновлення знищених та пошкоджених внаслідок бойових дій об'єктів, а також підтримання належного функціонування комунальних служб та установ, що у своїй сукупності та взаємозв'язку найбільш ефективно може здійснюватись саме на місцевому рівні.

Враховуючи положення абз. 4 ч. 1 пункту 22 Розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України [13], відповідно до якого в умовах воєнного стану не застосовується норма ч. 3 ст. 24 Бюджетного кодексу щодо обмеження обсягу резервного фонду в межах одного відсотка обсягу видатків загального фонду, у 2022 році спостерігалась значна акумуляція грошових коштів у резервному фонді державного бюджету України. Так, обсяг резервного фонду у 2022 році склав 205,7 млрд грн (7,9 % загального фонду), що було викликано надзвичайно великою кількістю непередбачених витрат, необхідних для оборони держави від збройної агресії. У такий спосіб держава забезпечила можливості для оперативного реагування в умовах об'єктивної неможливості якісного планування видатків (в першу чергу, воєнних та таких, що спрямовані на подолання наслідків воєнних дій, відновлення знищеної і пошкодженої інфраструктури).

Наприклад, 10 квітня 2022 року розпорядженням КМУ № 280-р з метою ліквідації наслідків бойових дій та відновлення інфраструктури населених пунктів в умовах воєнного стану Житомирській, Київській, Сумській та Чернігівській облдержадміністраціям було виділено 1,05 млрд гривень [14], у жовтні 2022 року з резервного фонду було виділено 300 млн грн для будівництва фортифікаційних споруд у Харківській області [15], у листопаді 2022 року – 100 млн грн для відновлення об'єктів критичної інфраструктури та об'єктів соціальної сфери у Херсонській області [16].

Однак, Законом України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» (зі змінами, внесеними згідно із Законами № 2953-IX від 24.02.2023, № 2992-IX від 21.03.2023) резервний фонд передбачено у розмірі 33,4 млрд гривень (1,2 % загального фонду) [17], що, враховуючи відновлення дії Порядку використання коштів резервного фонду бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 415 від 29 березня 2002 р. (дія якого була зупинена 01 березня 2022 року постановою КМУ № 175), однозначно свідчить про адаптацію бюджетної системи до нових умов та істотне зменшення використання «ручного» механізму виділення грошових коштів з державного бюджету України. Незважаючи на триваючі бойові дії, було проаналізовано та стабілізовано розподіл грошових коштів і видатків, що дало змогу належним чином визначити їх у Законі про державний бюджет, що значно скоротило можливі обсяги непередбачених витрат у 2023 році.

**Висновки.** Таким чином, з початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації було внесено низку змін до чинного законодавства щодо порядку та умов перерахування міжбюджетних трансфертів, які зробили можливим ефективне та оперативне управління та розподіл публічних фінансів в умовах воєнного стану. Першочерговим завданням, яке було вирішено на початковому етапі – забезпечення швидкості та гнучкості у питанні виділення коштів з Державного бюджету, особливо що стосується перерахування трансфертів до місцевих бюджетів з метою забезпечення потреб населення та підтримання функціонування об'єктів критичної інфраструктури за рахунок коштів збільшеного резервного фонду. Подальші зміни та положення Закону «Про державний бюджет України на 2023 рік» однозначно свідчать про адаптацію до нових умов та позитивні результати аналізу потреб та необхідних витрат, що зробило можливим ефективне планування в межах загального фонду бюджету, а також покращення наповнюваності та збільшення спроможності місцевих бюджетів. На думку автора, не

дивлячись на складну економічну ситуацію у країні, позитивна динаміка характеру управління публічними фінансами та їх розподілу вкупі з наявними обсягами міжнародної фінансової допомоги створює широкі можливості для подолання існуючої кризи, спричиненою збройною агресією проти України.

### Список використаної літератури:

1. Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 р. № 590 : станом на 17 бер. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2021-p/ed20230527#Text> (дата звернення: 19.04.2023).
2. Інформація за оперативними даними про виконання Державного бюджету України за доходами, надходження до місцевих бюджетів та ЄСВ станом на 31.03.2023 року. URL: <https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/645/d1d/011/645d1d01184bf063450828.xlsx> (дата звернення: 01.04.2023).
3. Додаток № 5 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік». URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/Додаток\\_№\\_5.pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/Додаток_№_5.pdf) (дата звернення: 01.04.2023).
4. Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану : Постанова Каб. Міністрів України від 11.03.2022 р. № 252 : станом на 08 лист. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2022-p#Text> (дата звернення: 06.04.2023).
5. Питання надання у 2022 році застрахованим особам одноразової матеріальної допомоги у зв'язку із втратою частини заробітної плати (доходу), робота (економічна діяльність) яких тимчасово зупинена внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2022 р. № 199. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/199-2022-p#Text> (дата звернення: 06.04.2023).
6. Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.03.2022 р. № 245 : станом на 19 берез. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/245-2022-p#Text> (дата звернення: 06.04.2023).
7. Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проєктів у рамках Програми з відновлення України : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.12.2021 р. № 1324 : станом на 22 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1324-2021-p#Text> (дата звернення: 15.03.2023).
8. Про затвердження Порядку та умов надання компенсації місцевим бюджетам на оплату комунальних послуг, що надаються під час розміщення тимчасово переміщених осіб, у період воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 р. № 261 : станом на 28 вер. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2022-p#Text> (дата звернення: 16.03.2023).
9. Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету з метою покриття витрат за серпень 2022 р. об'єктів державної, комунальної та приватної власності : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.12.2022 р. № 1175-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1175-2022-p#Text> (дата звернення: 08.04.2023).
10. Деякі питання фінансування закупівлі товарів тривалого зберігання в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.05.2022 р. № 528 : станом на 17.11.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/528-2022-p#Text> (дата звернення: 08.04.2023).
11. Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству охорони здоров'я на 2022 рік, і внесення зміни до Порядку та умов надання у 2022 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я : Постанова Кабінету Міністрів України від 24.06.2022 р. № 709. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/709-2022-p#Text> (дата звернення: 08.04.2023).
12. Інформація Міністерства фінансів України про виконання Державного бюджету України за 2022 рік. URL: [https://mof.gov.ua/uk/budget\\_2022-538](https://mof.gov.ua/uk/budget_2022-538) (дата звернення: 10.04.2023).
13. Бюджетний кодекс України : Кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI : станом на 01 квіт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 10.04.2023).

14. Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 10.04.2022 р. № 280-р: станом на 9 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2022-p#Text> (дата звернення: 10.04.2023).
  15. Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету для будівництва фортифікаційних споруд у Харківській області : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.10.2022 р. № 879-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/879-2022-p#Text> (дата звернення: 11.04.2023).
  16. Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету для відновлення об'єктів критичної інфраструктури та об'єктів соціальної сфери у Херсонській області : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2022 р. № 1029-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1029-2022-p#Text> (дата звернення: 11.04.2023).
  17. Про Державний бюджет України на 2023 рік : Закон України від 03.11.2022 р. № 2710-IX : станом на 15 квіт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text> (дата звернення: 19.04.2023).
- 

**Kobylnik D. Distinctive features of interbudgetary transfers' enumeration under the conditions of martial law in Ukraine**

*Turning to the problem of the calculation of interbudgetary transfers, taking into account the unique challenges and difficult circumstances of today, this study is aimed at identifying and analyzing the features that determine the order and methods of calculating interbudgetary transfers during the period of martial law in Ukraine. By applying the method of comparative legal analysis, the article clarifies and defines the current state of budget legislation and its latest changes, which are related to the need for prompt response to emergency situations and are designed to ensure the full and effective functioning of state authorities and local self-government in the context of distribution and management of public finances in wartime conditions. It was determined that the primary task, which was resolved at the initial stage of the regulation of inter-budgetary relations under martial law, was to ensure speed and flexibility in the issue of allocation of funds from the State budget, especially as regards the transfer of transfers to local budgets in order to meet the needs of the population and maintain the functioning of critical infrastructure facilities at the expense of the increased reserve fund. The scientific study established the ways of restoring the functioning of the mechanism of horizontal equalization of the tax capacity of territories, taking into account the temporary changes of the mechanism in the conditions of martial law. The author investigated the features and volumes of interbudgetary transfers during 2022-2023, including considering the methods of making a decision on their transfer, their purpose and sources of funding, as well as the dynamics of changes in approaches to the mentioned issues during the war. According to the results of the analysis of the provisions of the Law of Ukraine "On the State Budget of Ukraine for 2023» and other acts of budget legislation, the adaptation of the budget system to new conditions and a significant reduction in the use of the "manual" mechanism of allocation of funds from the State Budget of Ukraine. Attention is focused on the need to transfer additional subsidies to compensate for losses of local budgets as a result of tax benefits provided by the state, taking into account the significant number of benefits introduced in 2023, which lead to losses of local budgets.*

**Key words:** martial law, interbudgetary relations, interbudgetary transfers, budget, local budgets, state budget.